

Schönberger Armand (1885-1974)

Család, 1928

Olaj, vászon 83 x 63 cm

Jelezve jobbra lent: Schönberger A
1928

Kikiáltási ár: 6 000 000 Ft

Schönberger Armand: *Család*, 1928.
Olaj, vászon 68 x 55 cm, Mgt., Párizs

Schönberger Armand: *Anyaság*, 1930 körül
Lappang

Az életpálya

1901-től a Képzőművészeti Főiskola esti aktrajzolásain, 1903-tól Anton Azbe müncheni szabadiskolájában, majd az Akadémián folytat művészeti tanulmányokat. 1906 és 1912 között nyaranta Nagybányán dolgozik. 1909-ben Párizsba látogat, mely élmény meghatározó későbbi művészetére. 1910-től szerepel kiállításokon. 1923-ban a Belvedere-ben, 1930-ban a Tamás Galériában rendezik meg gyűjteményes kiállítását. 1927-től rendszeresen szerepel a KUT tárlatain. Érett festői korszaka a húszas-harmincas években bontakozik ki, ekkor festi főműveit; nagyváros-képeit, csendéleteit és figurális kompozícióit.

A család, mint téma az életműben

A szűkebb-tágabb értelemben vett család témája igen korán felbukkan az életműben és végigkíséri az egész pályát. 1918-ban festett, több generációt felvonultató *Család* című képe (András, 1984, 5.kép) klasszikus (Tintoretto) és kortárs (Pór Bertalan, Dobrovits Péter) előképekre nyúlik vissza. A kompozíciónak későbbi variációi is ismertek (*Ivók*, *Mulatozók*, 1923, Őszi képaukción, Mű-Terem Galéria, 1998, 148. kép; *Család*, 1931, JPM, Pécs), a képtípus legtöbb darabján azonban többnyire csak a szűk család, az apa, az anya és gyermek jelenik meg; gyakorta a csoportkép anya gyermekével jelenetre szűkül. A két világháború közötti időszak nagyvárosi színterei, az utca, a kávéház, a koncert, a vásár forrágai mellett ez a képcsoport az együttléteket, a magánélet békéjét és védettségét szimbolizálja. Erre utal a férfi kezében megjelenő galamb a szintén 1928-ban festett másik *Család* képen. A képtípus alváltozatai az életműben az úgyszintén gyakori kettős portrék: emberpár illetve a festő a leányával.

Kompozíció és ikonográfia

A pálya zenitjén készült kép nemcsak a műfaj egyik legjelentősebb darabja, de az életmű egyik újabbán előkerült főműve is. A pozsonyi magángyűjteményből származó festmény az 1927 és 1930 között rendezett nagysikerű, s a korszak legjobb darabjait felvonultató pozsonyi kiállítások anyagából származik. A kép előterében látható anya gyermekkel kompozíció a madonna-képek ikonográfiai típusát követi. Bal oldalt a háttérben látható félmeztelen férfi figura akár szerezcsen szolgálónak is tűnhet, aki éppen gyümölcsöt szolgál fel, de az analógiák alapján ez esetben is családkeppel van dolgunk. Más műveken is előfordul, hogy a klasszikus családkeppel kompozíció egyéb elemekkel is kiegészül, eltér a szűken értelmezett kompozíciós sémáktól: olykor szerepjátékban látjuk a résztvevőket (festő aktmodellekkel, vagyis feleségével és leányával; *Aktok*, 1920-as évek második fele, lappang), olykor a szereplők a művész által igen kedvelt néger plasztika jegyeit veszik magukra, s nem hordoznak individuális jegyeket, máskor a környezet válik virtuálissá vagy víziószerű, melyben kint és bent határai megszűnnek, s a külvilág behatol a magán-szférába (*Mi ketten*, 1927, Nagyházi, 1996, 433. tétel). Jobb oldalt a háttérben látható nagyvárosi veduta ekként is értelmezhető, de leginkább ablakként - ahogy az nagyon gyakori a korszak nagyváros-festészetében -, mely a nagyvárosi lét két szélső pólusa közötti vékony határvonalat jelzi. Felfogható ez a részlet kép a képben megoldásként is, hiszen mintha csak egy a korszakban készült másik Schönberger veduta idéződne meg általa. Ez a megoldás is előfordul az életműben; más képeken is feltűnnek a festő jól azonosítható festményei, szobrai, mint a festő-lét attribútumai, vagy az interieurképek háttéréül szolgáló festőműterem tartozékai (*Varró leány*, 1932, András, 1984, 41. kép). A kép nemcsak műfaját és ikonográfiáját tekintve, de stílusban is szintetizáló alkotás; igen szerencsésen egyesíti a kubizmus kiérlelt jegyeit a születőben lévő neoklasszicizmus zárttságával, tömbös-ségével és harmóniájával.

A.E.

